

вали по вечеето пжти най-голѣми несъгласия и даже (както между Дауна и Салтикова) спрѣчквания. 6) Настѣплението на едната армия не било свързано по необходимостъ съ настѣплението на другитѣ, но отстѣплението на едната влѣкло слѣдъ себѣ си отстѣплението и на другитѣ. 7) Отъ шестѣхъ съюзни армии само австрийската, руската и французскитѣ били силни, извършвали важни дѣйствия и били опасни за Пруссия. А имперската и шведската армии били много или малко слаби, а по дѣйствиата си нищожни и неопасни за Пруссия и малко полезни за съюзницитѣ. 8) Слѣдъ 3-4 мѣсечни дѣйствия отъ горѣозначения родъ, руската армия съ настѣпването на есента първа отстѣпвала въ Полша; примѣра ѝ наскоро се послѣдвалъ и отъ другитѣ армии, а въ ноемврий или декемврий всички бивали вече разположени на зимни квартири, на сжщото мѣсто, отъ кждѣто почвали дѣйствиата си. Въ слѣдующата година се повтаряло пакъ сжщото.

Ако слѣдъ туй се обърнемъ къмъ дѣйствиата на Фридриха и съюзницитѣ му, то ще се прѣдстави слѣдующето:

Въ Вестфалия, противъ французскитѣ армии, дѣйствувала постоянно съюзната ханноверска армия, а въ Померания, противъ шведската — малки корпуси и даже отряди отъ пруски войски. А самъ Фридрихъ, съ главнитѣ сили на пруската армия, се отбранявалъ въ пространството между Одеръ, Исполинскитѣ и Руднитѣ планини и р. Заале, въ 1757 година — противъ австрийската, имперската и французската, а въ 1758 и 1759 години — противъ руската, австрийската и имперската армии, водящъ въобще *настѣпателно-отбранителна* война, т. е. политическата цѣль на която била отбрана-

та на Пруссия и особено на Силезия, но която състояла отъ съчетанието на послѣдователни настѣпателни и отбранителни дѣйствия, и общия характеръ на която билъ прѣимущественно настѣпателенъ въ началото и отбранителенъ въ края на този 4-годишенъ периодъ отъ войната. Силитѣ на Фридриха били постоянно разпрѣдѣлени, на горѣозначеното пространство, съобразно съ най-голѣмата важностъ на отбраняванитѣ отъ него части отъ страната и съ най-голѣмата опасностъ, която застрашавала Пруссия отъ къмъ Одеръ, Силезия или Саксония. Тѣй въ Силезия и Саксония, особено важни за Фридриха и отъ страна на които го застрашавала най-голѣма опасностъ, се намирали почти постоянно: въ първата — самъ Фридрихъ съ главнитѣ сили, а въ послѣдната — частъ отъ силитѣ на пруската армия. А на Одеръ противъ руската армия Фридрихъ ималъ само много или малко слаби корпуси, както за туй, че тѣзи армия почвала дѣйствиата си отъ далечна страна, движала се много бавно и дѣйствувала твърдѣ нерѣшително, тѣй и защото Фридрихъ ималъ погрѣшни понятия за рускитѣ войски и малко се боялъ отъ руската армия.

Като ималъ силитѣ си така разпрѣдѣлени, Фридрихъ въ първитѣ три похода се ползвалъ отъ неготовността на противниците си и испрѣварвалъ съ настѣпателни дѣйствия онѣзи отъ тѣхъ, които се намирали по близо до него, страната на които била за него съ нѣщо особено важна или пѣкъ армиитѣ на които били опасни за Пруссия. Тѣй въ 1756 година той отворилъ войната съ испрѣварване на саксонцитѣ, съ нахлувание въ Саксония и съ заемане на тѣзи страна, а походитѣ въ 1757 и 1758 години — съ испрѣварване на австрийската армия